

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelских Serbow

Budyšin, junij 1998
lětník 48

6

SERBSKÝ·CYRKWÍNSKÝ·DŽEN

Zhromadny hornjo- a delnjoserbski cyrkwinski džen
20. a 21. junija 1998 w Brjazynje pola Choćebuza

„Zdžerž, Knježe, swoje słowo nam“

Sobotu, 20. junija 1998

14.00 hodž.	w cyrkwi: duchowne słowo k zahajenju cyrkwinskeho dnja: Richter Wosada so předstaji
14.30 hodž.	na wosadnej žurli: přednošk prof. dr. H. Šewca: „Jakubica a Delnja Łužica“ prěni přeložk Noweho zakonja w delnjoserbščinje před 450 lětami wot fararja Jakubicy
16.00 hodž.	zakónčenie

Njedželju, 21. junija 1998

10.00 hodž.	swjedženske kemše z Božim wotkazanjom w Brjazynské cyrkwi
předowanje I hornjoserbsce sup. Albert
předowanje II delnjoserbsce předar Frahnaw
kemše za džěći knjeni H. Pontowa
11.00 hodž.	postrowy našich hosći
11.30 hodž.	wobjedowa přestawka na farskej zahrodze a we wosadnej žurli
13.00 hodž.	zhromadne spěwanje, informacie, bjesada
delnjoserbski džěćacy chór - spěwar B. Pittkunings
14.30-16.00 hodž.	hlowna zhromadźizna w cyrkwi
přednoškaj na wopominanje fararja Tešnarja, zemr. 1898:
J. Frahnaw: „Tešnař“ w ruce serbskich křesčanow
M. Pernak: Wo žiwjenju, wuznamije a službje fararja Tešnarja
cyrkwiskohudźbny nawod: kantor Šolta, Brjazyna
duchowne zakónčenie cyrkwinskeho dnja: superintendent S. Albert

Cyrkej w Brjazynje

Foto: Maćij

Kak dojedzemy sej na cyrkwiński dźeń?

1. Na cyrkwiński dźeń do Brjazyny pojedźe njedżelu, 21.6.1998, z Budyśina bus.

Wotjězd w Budysinje je na Bebelowej, w bliskości „Autohaus Flack“ w 7.30 hodź. Dale hodži so přistupić – přeco na busowych zastani-

ścach:
Chelno 7.40 hodź.
Łuh 7.50 hodź.
Holešow 7.55 hodź.
Rakecy 8.05 hodź.
Wulke Ždžary 8.15 hodź.
Čisk 8.25 hodź.
Wojerecy – Łu-
žiske naměsto 8.30 hodź.

Wotjězd w Brjazynje je někak w 16.00 hodź., tak zo so najpozdžišo we 18.30 hodź. do Budyśina wróćimy.

Jězba z busom płaći na wo-
sobu 15.00 hr. Pjenjezy so
w busu zběraja.

2. Štój sej sam z awtom
do Brjazyny (Briesen) doj-
dze, dyrbí najprjedy do Cho-
ćebuza. W Choćebuzu py-
tajće sej puć do Borkow
(Burg). Někak 8 km za Cho-
ćebuzom je potom wotbo-
čka naprawo do Brjazyny.

3. Zajimcy za sobotniše
zarjadowanie, kiž pak nima-
ja žanu mōžnosć sej do Brja-
zyny dojēć, njech so prošu
pola knjeza Měrcina Wir-
tha w Budyśinje (telefon
03591/605371) přizjewja.
Za nich budže potom wo-
transport starane.

M. Wirth

Čitarjo pisaja

Žohnowane jutrowne swja-
te dny, radosć nad z mort-
wych stanjenym Knjezom,
strowosć, spokojnosć a wje-
le Božego žohnowanja za
Waše dźělo wuprošujemy
za Was a za wšitkich sobu-

dźelačerjow Wašeho časopisa!

Pomhaj Bóh! W Chrystusow-
jej lubosci Waš

dr. Andrej Filo ze swójbu

Žohnowane jutry w blisko-
ści z mortwych stanjeneho
Knjeza přeje Wam a wu-
trobnje strowi

Jiří Kalenský

Bože słowo za nas

Twoje słwo je świetło na mojim puću ps. 119,105

W tutym měsacu budžemy
swój lětuši serbski cyrkwiński
džeń sobotu a njedżelu
20. a 21. junija w Delnjej Łu-
žicy swjećić a budžemy tam
na fararja Miklawša Jakubicu
spominać, kiž je před
450 lětami, 1548, potajkim
trilěta po Lutherowej smjer-
ci, swój serbski přełožk Nového
testamenta skónčil. Z tym je nam Jakubica za-
wostají nimoměry ważny
pomnik serbskeje rěče te-
hdyšeho časa w Žarowské
wokolinje (Sorau, džensa
město w Polské). Mi nětke
njeńdže wo rěčny wuznam
Jakubicoweho přełožka. Wo tym je prof. Tadeusz Le-
waszkiewicz na hłownej
zhromadźiznje Maćicy Serbs-
keje 18.4.98 wěcywustoj-
nje přednošował. Jeho pře-
nošk budže w Rozhledze
woćiścany. Mi je ważne, zo
je tuton wuznamny pomnik
serbskeje rěče tekstu biblije.

Ze Swjateho pisma je wjele
świetła přišlo na puć serb-

skeho luda. Spočatki naše-
ho serbskeho pismowstwa
běchu z wulkeho dźela zło-
żene na Bože słwo, na wě-
rudo Zbóžnika Jezusa Chry-
stusa. Serbske kěrluše w
spěwarskich a w „Cion-
skich hłosach“ běchu du-
chowne lěkarstwo a pobo-
žna radosć za našich pře-
downikow.

Što mohli činić, zo by so
lud zaso bóle za bibliju zaj-
mowały, zo by Bože słwo
zaso było świetło na našim
puću? Naše pobožne proty-
ki nam namjetuja za kóždy
džeń jedyn wotřek Swjate-
ho pisma, zo bychmy sebi
jón přečitali, a podawaja k
temu tež krótke wukłado-
wanje. Kóždy stav biblije
njejejenak zrozumliwy. Tuž
jederje, zo nam něchtó pom-
ha tekst wujasnić. Kak by
bylo, hdy bychmy w Pomhaj
Bóh druhdy jenu biblisku
stawiznu woćiśceli? To su
krasne příklady dobreje po-
božnosće.

Lud wšak je wjace w spě-

warskich a w modlerskich
čitał hač w bibliji. Wša po-
božna literatura bě na Bože
słwo złożena. Rěč serb-
skich basnikow a spisowa-
ćelow je nam bliša hač bi-
blijasama. Jenož jedyn krót-
ki příklad za serbske pobo-
žne basnistwo:

Jan Kilian

Mrōčele čahnu,
twjerdźiznu žanu
ducy sej na puću
njetwarja.

Takle so druhdy
cuzomnik tudy
w whichorach
storkany dale ma.

Njesteji wjace,
wobstajne šacy
z wutrobu swěrnišo
požada.

Chwila je kuša,
njekomdž so, duša,
chwataj ty k přichodej
Božeho dnja.

Cionske hłosy, 480, str. 361

To wučinja basnika, zo mó-
že dobre, ważne myśle z je-
dnorymi słowami zrozumli-
wje wuprajić. Tajku lyriku
naši stari Serbjia lubowa-
chu. Tu běše jich nuza nje-
wobstajnego, chudeho ži-
wjenja připóznata a znadži-
ju noweho, wěcnego žiwje-
nia zwjazana.

Bórze po 2. świetowej woj-
nie widźach pola swójby bi-
bliju a spěwarske z Raňeje
Pruskeje. Mjez chuduškimi
maličkosćemi běchu sebi
woboje z wulkej pröcu na
dalokim, strašnym čekanju
sobu hač sem přinjesli.
Swójbni běchu džakowni,
zo bě so jim poradžiło, sebi
knihy wuchować, hdyž dyr-
bjachu wšo druhe w domi-
znie stejo a ležo wostajić.

Po někotrych lětach wu-
čahny swójba z našeje wo-
sady. Hdże drje je džensa?
Džěd a wowka staj cyle wě-
sće hižo dawno na Božej
prawdze. Jejuje Bože słwo
po čežkich, zrudnych pu-
ćach přewodžało. Njech ↪

sebi wnuki a wnučki powędaja, jak su w lodojtej zymie 1944/45 wbozy ludžo po hroznych pućach čekali do njeznameje cuzby a jak bě we wšej chudobje biblijich drohe bohatstwo.

Po 50 lětach maja nětk potomnicy tehdyšich čeknjencow nowu domiznu.

Styskanje po domiznje wótcow je zwjetša přewinjene. Je jim biblja Bože słwo, trošt a pomoc w nowych nuzach a stysknoscach? Ach, twoje słwo swjate njech bydli pola nas, tak budže zbože date nam we nim kóždy čas.

Gerhard Wirth

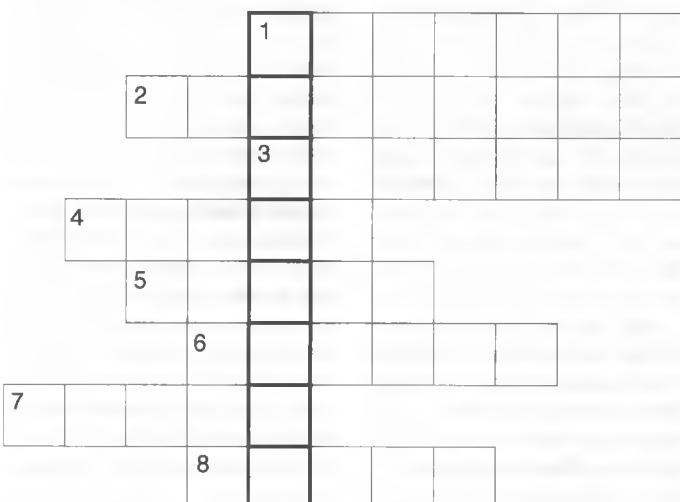
Za naše džéći

Lube džéći!

Jakub je za Was křížowku zestajil. Jeli wšitko prawje wuhódače, wučitače w tolstočiščanyh kaščikach padorunje delnjoserbsku wjes, hdžež budžemylětuši serbski cyrkwiński džen svjećić.

1. Swjate pismo, 2. žona Jo-

zeba, 3. najstarše město světa, 4. lěkar, kotryž napisa dwě knize w Nowym testamenće (ewangelij a japoštołske skutki), 5. hólčec, kotryž wučeše hižo 12lětny wtemplu w Jerusalémje, 6. swjaty dom, 7. přenjotne mjenno wučomnika Pětra, 8. kral, kotryž napisa 73 psalmow

Rakecy. Swěrna serbska kemšerka Marja Rottstädowa je po čežkej chorosći zemrěla a bu wutoru po jutrach pohrjebana. Wona je so přeco jara rady na kublanskich dnjach a na serbskich cyrkwińskich dnjach wobdželiła. Krótko do smjerće hišće džakownje powědaše wo zajimawych jězbach ze serbskim busom. Na zańdženym cyrkwińskim dnju w Barće bě mjez nami a swjećeše swoje 86. narodniny. Jara zrudna bě, zo njemóžeše loni ze serbskim busom sobu jěc. By tola rady hišće jónu Ochranow wohladala, hdžež bě šulu wuchodžiwši někotry za nju wažny čas přežiwiła.

Ale dołhu jězbu sebi tola wjac njezwaži. Nětk njech wotpočuje w Božim měrje! M. Herrmannowa

Budyšin. 19. apryla woswieći knjeni Herta Hempelowa čila a strowa swoje 80. narodniny. Syła gratulantow, mjez nimi samo pozawnisća, běchu so zešli, zo bychu jej k čestnemu dnjej zbože, strowotu a Bože žohnowanje wupřeli.

W serbskej Symankec swýbje so wona narodži, jeje nan bě pisar při sudnistwje, a staršej natwarištej sej na tehdomnišej wuchodnej kromje Budyšina, na Bachowej, domčk, hdžež wona džens hišće bydli. Po

Foto: M. Bulank

Serbska konfirmacija

Njedželu Jubilate, 3. meje, woswjećichu tři młode Budyšanki, Marija Gruhlec, Zarah Wićazec a Jadwiga Malinkec, w Michałskiej cyrkwi swoju serbsku konfirmaciju. Tutanjewotmě so jenož po rěci serbsce, ale holcy běchu so tež hodnje tradiciji wotpowědnou serbsku drastu zwoblěkałe. Tučen swjedžeń njebě jenož přiwuznych přiwabił, ale tež kmótrow, wosadnych z Budyšina a Budestec, Serbow a Němcow, wěriwych a njewěriwych.

Superintendent S. Albert předowaše wo 1. lisće Pawoła na Timoteja a namowješe přítomnych, krući we wérje do Jezusa Chrysta stać a dzeržec přikaznju čistu a bjez poroka. To płaće-

še wězo předewšem konfirmandkam, kotrež běchu so dwě lěče na paćerskej wučbje na wobnowjenje swojeho křčenskeho sluba přihotowale. Z konfirmaciju su wopravnjene, přistupić k Božemu wotkazanju. Tute wudželowaštaj sup. Albert a farar Jan Malink, kotryž bě liturgiju swjećil. Kemše přewodzeše na piščelach wuběrnje Friedemann Schulz, kiž bě krótkodobne zašchorjenu wosadnu organistku zaskočil. Za to jemu džak a připoznaće.

Po kemšach rjekny prof. dr. R. Leszczynski z Polskeje, zo je zbožowny, zo je za čas swojeho přebywanja w Budyšinje móhl serbsku konfirmaciju dožiwić.

M.

Wšědny a tola njewědny

Jan Grofa-Chasowski
25 lět njebohi

Spomina-li so po wjele lětach zjawnje na zemréteho, so někak wočakuje, zo je njebohi zdokonala wurjadne a trajace skutki. Njehrozy pak nam z tajkeho nastajenja strach, zo zaslonja nam prawy wid na to małe, bjez kotrehož ničo wuznamne njenastanje? Tež wulke morjo wobsteji z lutyh drobnych kapkow.

Jan Grofa bě jednory člowjek mjez člowjekami. □

Prosty wjesnjan mjez wjesnjanami. Hospodar na dobrych 5 ha pôdy, statoku na jedneho konja, kaž so to něhy praješe. A tola bě wón swój čas znata a připòznata vosoba swojeje wsy a wokoliny. Nictak, zosu so jemu hižo za žive dny wěncy sławy wili. Skerje je nazhonił to nawopačne. Serbska spisowačka Marja Kubašec bě jemu do rova wěnowała sčehowacu baseń:

Koho džensa k rowu wjelu, k wěčnom wotpočinnej njesu, na kérchow do štomow scina, role Bozej chłodnog klina? Bohače jo přewodźa żarowaca wosada.

Rólnik bě wón z člom, dušu, z róniskej wón sylnej ruku pluh do zemje ryeše. Bóh je prócu žohnował, stotore jom płody dał.

Spi tu nětk w Bozej roli, zemja je či domizna. Hdyž tež nas twój wotchad boli, příklad twój nas posylna. Grat nětk tebi z rukow wzaty budź nam żywym nadawk swaty.

Znajemy z jeje pjera mało tajkich basni. Tola tu je začuwała trébnosć, tajku prócu na so wzać. Mjez tym je zašlo štwarz lětstotka. Zdobom skladnosć a přičina so dopomnić, štó wón bě.

Narodził bě so Jan Grofa 17.3.1888 na žiwnosci w Chasowje. Běchu potajkim tež njedawno jeho 110. posmijertne narodniny. Po ludowej šuliawukny murjerstwo. Jako tajki je wl. 1907-1908 Zaręcansku cyrkej so bu twarił. Surowosć wójny a neprawdu swęta nazhoni w Prěnjej swětowej wójny, hdzež bu dwójce zranjeny. Tak je so při skromnym za staranju w lacaretach bědzieć měl, hdyž so samsny čas kejžorskemu nasłedniķej za hoberske pjenjezy časej njepřiměřena rezidenca Cecilienghof twarješe.

Po wójne přewza staršsku žiwnosć, kiž wědžeše wustojnje wobhospodarić. Bě mnohim swojeho stawa z dobrym příkladom a poradníkom. Swědomiće zapisowaše sebi po swiatoku wšitke rólne džela dnia wo hnenju, wusywje, hladanju płodow a jeju stawje kaž

tež wunošk žnjow. Za snađe zarunanie wobdželaše připódla rol wjesnych chěžkarjow. Tući běchu jemu za to při nuznych dželach lěta k pomocy. Bě to mjezsobna wzajomnosć na wobeju wužitk, kiž ludži do zhromadnosće wjazaše.

Wobstejnosc časa běchu jemu zapowědžile dalše kublanje. Zezanurjenjom do mnohich, nic jeno fachowych časopisow a knihow pytaše brach njedosaheje wedy narunać a swój wobzor rozšerić. Njewidžeše pak zmysł žiwjenja wナhromadzenju bohatstwów swęta. Spokoji so z Boha spożceny bohatstwom hihićiwego ducha a strowoty čela a duše. Přiswojena wě-

Foto: privatne

da spožci jemu wobšerny wid a přehlad wo prašenjach časa a swęta. Swoje kmanosć njesebičnie na dobro domizny nałożić bě sebi za nadawk stajil. Čas hospodarskich krizow 20. a 30. lět kazaše do zjawnego skutka čestnohamtskich nadawkow na wšelakich runinach. Bě sobu jeho zasłużba, zo slušeše Chasowska gmejna swój čas do najlepiej hospodarjacych Budskeho wokrjesa. Zejdźenja rady so hač do zjednočenja z Łuhom 1935 w serbskej rěci wotměwachu. Dolhe lěta bě předsyda Burskeho wikowanskeho drustwa we Łuze (Spar- und Darlehnskassenverein). Swěrnje a zamołwiće je jemu do wějrenie zastojinstwa lět-dzesatki zastawał, doniž so tute do wjetšich cylikow njednočichu.

Dalša njewšednosć bě jeho stróżbe a kritiske zhładowanie na zjawy časa. Swěrnje swojim idealam nabu zmužitosć, być hinaši hač druzy. Njezrozumiých, kiž w lětach 3. kralestwa w přiběracej měrje zaslepjeni „po taktu stupachu, kaž so piska“. Njewěrješe wěšcennjam wo brunym paradizu, dokelž njezamoh wopřimnyć, z čim smy sebi jón zasłużili. Jeničkej napřečivnej hłosaj cyleje wsy při tajnym ludowym rozsudze wo absolutnej połnomocy za Hitlera (po smjerći prezidenta Hindenburga) w názymje 1934 wotedaštaj wón a jeho mandželska. Wokrjesna stronska wyšnosć dyrbješe lěta 1936 swój čiścany dokument wo powołaniu gmejnskich radžicelow pola njeho sporjeďi a město Parteigenosse Volksgenosse napisać. Wodawajo swojim rowjenkam mylenja, je po zwreščenju fašizma po wsy zběral podpisma za pušćenje nje-sprawnje zajateho wjesnja. Zapodaće na wyšnosć wosta bohužel bjez wuspěcha, tak zo so zajaty żenje domoj njenawróci.

Jan Grofa bě muž serbskeho wědomja a swědomia. Serbskarěc w swojbje bě kaž njepisany zakon. Njedziwajcy teho bě kóždy sprawny Němc w domje witaný. Zahe zastupi wón do 1909 założoneho serbskeho towarzystwa „Jutrnicka“ w Njeswačidle. Bórze bu jeje towarzystwy zapisowar a skónčenie posledni předsyda, doniž so wšo skutkowanie

je 1937 njezakaza. Za swoju sprawnu prócu je tam wjèle hórkeho nazhonił a njedžak žnjal. K wodzacym serbskim wosobinam swojeho časa měješe stajny zwisk. Po druhej swětowej wójny je so z Mariju Kubašec do lěta wutrajne we wobłuku Domowinskeje skupiny wo serbske žiwjenje we wsy dale prócwał. Jego swójba zasadnje na serbske kemše chodžeše a swojeju synow da serbsce konfirměrować, hdyž to druhim Serbam hižo wažne njebě.

„Njestronski“ Bautzener Tageblatt sebi hakle skaza, po tym zo buchu Serbske Nowiny dospołne zakazane. Wo położenju na swěće wobhoni so zwjetša pola wukrajneho rozhłosa. Bě to zwažliwa wěc, wosebje za čas poslednjeje wójny, hdyž měješe nučeneho ruskeho młodženca na statoku k pomocy. Přečelny a inteligentny pachoł bu hnydom do swójby přiwzaty, naukny za krótki čas dospołne serbse a wužiwaše mnoho prawow, kiž hamtsce dowolene njeběchu. Hdyž příndže 1945 ruske wójsko do wsy, statok jeno njerady wopušći.

Po wójne bu Jan Grofa sobustaw cyrkwienskeho předsydstwa Njeswačanskeje wosady. Jako tajki je so aktiwnje zasadžał při natwarje zničeneje wosadneje cyrkwi. Prócowaše pak so tež wo dobry, wurunany poměr ke katolskim wěriwym. Docpě tak, zo tež katolscy ratarjo wěste mnóstwo twarskeho drjewa za Njeswačansku cyrkę přewostajichu. Nawopak woprowachu wěste lěta pozdžišo ewangelscy ratarjo Chasowa swój podzél drjewa za natwar Radworskeje wosadnicy, za čož so jim farar Nowak wosobinsce podzakować příndže. Hač do konca swojich dnjow wosta Jan Grofa swojim idealam a swojemu přeswědčenju swěrny jako křešćan, Serb a swojej domiznej zavazany člowiek. Po dželopołnym žiwjenju zemře 22.6.1973.

Swoje nimo powołania wobšerně dobrowolne přewzate winowatosće pak zamójeno spjelińi, dokelž měješe po Bozej woli po boku swěrnu a spušćomu mandželsku, kiž skutkowanie mandželskeho připózna, spěchowaše a woporniwejew sobu njeseše. Njeje drje tuž był holy případ, ale přemyśleny wotpohlad, zo staj sebi jako wěrowanske heslo wuzwolił słowa po Zjewj. Jana 2,10: "Budź swěrny hač do smjerće, da chcu tebi krónu žiwjenja dać."

A. Grofa

Serbski farar Jan Bjedrich Tešnař před 100 létami wumrěl

Z wulkeje syły serbskich fararjow Delnjeje Łužicy w zańdżenym času je wjele serbskim ludźom wosebje Jan Bjedrich Tešnař znaty byl, dokelž je serbske předowanske knihi spisał, z kotrymiž rozšerješe so wjele żohnowanja w serbskim ludźe. Hač do džensnišeho namakaja so Tešnarjowe předowanske knihi we wjele domach.

Farar Tešnař narodži so 18. oktobra 1829 w Gołkojskej Podholi. Jako syn serbskeho hajnika wotrosće kaž wšitke wjesne džéci w čistej serbskej wokolinje. Gołkojska šula běše tehdem hišce serbska. Nanowa wola bě, zo dyrbješe kaž wón hajnik być. Zbrašenja dla pak so to njemožeše stać. Hač njeje hižo w tym Bože wjedzenie ruku mělo? Tak příndže Tešnař do nišeje rjadownje Choćebuskeho gymnazija, na kotrymž wuknješe wšelake cuze rěče: ľačonščinu, francoščinu, grjekščinu a hebrejščinu. Maćerna rěč pak so tam njewučeše. W l. 1849 założi so w Choćebuzu male gymnazialne towarzstwo, a wot l. 1856 podawaše so na gymnaziju tež serbščina.

Po abiturje studowaše młody Tešnař wot l. 1851

teologiju w Halle a wot l. 1854 w Berlinje, hdźež slyšeše lekcije wo starosłovjanskej rěci pola prof. Cibulki, štož běše jemu pomoc za serbščinu a tež pozdžišo za serbske dźeło.

Postudijud džélaše Tešnař zdźela jako duchowny pomocnik w Gołkojcach pola stareho fararja Fryca, zdźela při serbskej cyrkwi w Choćebuzu, hdźež jeho hnydom na wakantne městno nišeho fararja zasadzicu. W tym času započa wobdzela stare cyrkwinske knihi a porjedźeć teksty, tež kěrluše a Nowy testament. Jemu so poradži, zdobyć Britiske bibliiske towarzstwo za zapłaćenje 5 000 ćisćanych Nowych testamentow.

Pod wosebitym žohnowanjom džélaše Tešnař w druhej połojcy swojego živjenja. W l. 1862 powołachu jeho do dalokeje němskeje Niedy pola Zhorjelca, hdźež džélaše 33 lět. Lubosc k serbskim ludźom a k serbskej rěci pak njezhubi. Tak husto kaž móžeše, příndže do Delnjeje Łužicy, zo by móhl ze swojimi sotrami a bratrami po narodnosći so serbsce rozmołwjeć a jim serbsce předować. Lubi serbscy znaći prošachu jeho, zo njebychu jeho předo-

Foto: priwatne

wanja jenož slyšeć chcyli, ale tež čitać. A tak nuzowachu jeho, zo by jim serbske předowanske knihi napisala, štož potom tež scini. Štyri naklady jeho předowanskich knihow so ćisćaču a někotre tysac eksemplarow so předachu. Nichto njemožeše wuměřic, kelko trošta, wjesołosće a wěry je z nimi zeschadzało.

Fararja Jana Bjedricha Tešnarja wotwoła Bóh 14. junija 1898 po žohnowanym žiwjenju a žohnowanej službje. Wón pak nam dale přeđuje, tak často kaž jeho předowanske knihi před sobu mamy a w nich čitamy. Z tym džakujemy so Bohu, zo je nam tajkeho dobreho swědka Božeho słowa w serbskej rěci dał.

Juro Frahnaw

Cyrkwinske žiwjenje ewangelskich Serbow w Berlinje před 100 létami

Z wulkim zajimom sym tutón nastawk w PB č. 4 cítał. Njewém, što je Heiko Kozel, ale chwalu sej jeho angažement za Delnju Łužicu.

Snadź njeje wšo w jeho nastawku dosć jasne. Nastać móže měnjenje, zo su ewangelscy Serbia (wón měni Delnjoserbow) do jim „cuzeho“ města Berlina přišli - pod aspektom wěry do hinašeho cyrkwinskeho teitorija. Temu wězo tak njeje. Naša braniborska ewangelska cyrkwe je so přeco jako „Evangelische Kirche in Berlin-Brandenburg“ rozmila. Potajkim je Berlin jedyn jeje dźeł.

Někotry króć so něchto w tutym přinošku „džiwa“. Čehoda poprawom? Dokelž znaje wón jenož sakske cyrkwinske wobstejnoscē. Kóždy delnjoserbski wěrjacy (wón je eo ipso ewangeliski) je wěđał, zo słuša cyły Berlin do jeho cyrkwe. Potajkim je to něšto normalneho, zo su so w Berlinje tež kemše w delnjoserbskej rěci wotměwali.

Mam w swojim archiwje originalny rukopis tajkeho Berlinskeho předowanja. Hačrunjež njeje připisane, je awtor tuteho předowanja farar Krušwica z Wjerbna. Čehoda? Farar Krušwica je Hornjoserb;

wón je tón čas delnjoserbsčinu hakle wuknýl. My bychmy prajili: Serbske kemše w Berlinje 21.1.1900.

My njebudžemy so džiwać, jeli budžemy bórze w PB přinošk pod titulom Cyrkwinske žiwjenje ewangelskich Serbow w Drježdžanach před 150 létami čitać, dokelž je to tež něšto normalneho.

Hač je so Berlinsko-braniborski konsistorij tehdem porjadnje zadžeržał, štož nastupa delnjoserbske kemše w Berlinje, je něšto druhe. Sym awtorej jara džakowny, zojetutu problematiku z rozumom přeslědži.

H. Nowak

Rozprawa wo nalętnjej synodze

Wot 27. do 31. měrca 1998 wotmě so w Drježdžanach 5. zeńdženje 24. krajnocyrkwinskej synody Sakskeje. Na tutej synodze předležachu nam předlohi zakonjow, kotrež su so na zakladźe loňsich přemysłowaniow wudželali. Za zjednocenje małych wosadow su tři móžnosće:

1. wutworjenje sotrowskich wosadnych počahow (Schwester-Kirchverhältnisse) mjez maksimalnje štyrjomi wosadami, kotrež wostanu prawnisce samostatne
2. zjednocenje wosadow
3. wutworjenje parochijow (Kirchspiel)

Tak maja wosady wšelake móžnosće so zjednoći, zo na koncu polne farske městna nastanu. Krajnocyrkwinski zarjad je eforijam ličbu planowanych městnow zdźelił, kotrež so hodža wobsadzić. Na karće smy sej móhli dotal wosady našeje cyrkwe běchu. Spóznać bě, zo ma w Rudnych horach wulki džel wosadow trěbnu wulkosć za přistajenie jedneho fararja. Tež Budyska eforija ma podobnu strukturu. We wokolinje Lipska hač do Mišna su zwjetša małe wosady. Najmjeňša ma samo jenož 23 dušow. Tute kónčiny našeje cyrkwe maja zdźela wjace kaž połojcu farskich městnow wotstronić a dyrbja tehodla wosady po jednej z tych třoch móžnosćow zjednoći, zo bychu někak 1 600 dušow měli.

Dotalny saksi wosadny porjad z lata 1983 dyrbješe so zakonsce přeměnić, zo by nowym strukturam a zdobom tež něčišim statnym prawam wotpowědoval.

Další zakoń zrijaduje dočasny přechod fararjow a cyrkwinských zastojnikow na wuměnk. Dokelž so woni njehodža pušćić, je to poskitk za někak 160 fararjow w starobje wot 58 lět sem, dočasne dželo skónčić. Licí so z tym, zo někak ↵

štvrćina tutu skladnosć přivza.

Novy zakoń wo přidželenju pjenjez wosadam chce lěpše reagowanje na zmény dochodow zmóžnić. Wón předwidzi, zo zasadnje 65 procentow cyrkwienskikh dawkow a srédkow wot EKD wosadam a pjeć procentow eforijam přisteja. 30 procentow su za krajno-cyrkwienske nadawki a tajke, kotrež krajna cyrkej za wosady přewza, wotmyślene (na příklad zawěsčenja, přinoški za powołanske towarzstwa, centralne zličbowanja mzdow). To, štož wosady dóstanu, dželi so do přidželenjow za:

1. personalne wudawki za předarjow a katechetow (1999: 38%)
2. powšitkowne a zarjadni-ske wudawki we wosadach (1999: 12%)
3. jednotliwe potrjeby na wosebitu prostwu (1999: 5%)
4. wurjadne potrjeby, wosebie jónkróćne twarske předewza (1999: 10%)

Zakoń postaja, zo wosady, kotrež maya dochody z ležownosców, sebi 1 000,- hr za 1999 wobchowaja a wot dochodow nad tutej mjezu 50% a zbytne 50% wotedaja za jednotliwe potrjeby w druhich wosadach.

Zakoń za predikantow

(wosadni, kotriž móža po wukublanju čestnohamtse Bože słwo připowědać) so na městno stareho zakonja z lěta 1950 postaji, dokelž je so cyrkwienska situacija dospołnje přeměnila. Tehdy bě přemało farajow, to je nětko runje nawopak. Zakoń předwidzi, zo predikant na šesc lět wobmjezowany nadawk dóstanje, we wosadze, w eforiji abo na druhim cyrkwienskim polu skutkować. Tutón nadawk móže so znowa dać.

Synoda měješe nadawk, swoje stejišće k „Zhromadnemu wuprajenju wo wusprawnjenju“ wuprajic. Sobotu popołdnju slyšachmy dwaj přednoškaj wo wusprawnjenju, jedyn wot przedawšeho biskopa dr. J. Hempela a druhi wot Lipskanskego synodala prof. dr. U. Kühna. Čitajće zjeće we wosebitym nastawku.

Pjatk mějachmy zhromadny wječor z krajnocyrikwienskim zarjadom a biskopom. Džše tu wosebje wo přehlad našeje cyrkwie, kotrež je so nam wot zarjada podał. Na koncu poda nam biskop Kreß krótku rozprawu wo swojim wopyče ze superintendentem Papaiom w Rumunskej wokoło Sibiu/Hermannstadta. Tam bě wonkowna situaci-

ja někak tajka kaž pola nas na koncu socialistiskeho časa. Derje, hdyž na to njezabudžemy, kajke wobstejnosće wuchodnoeuropske kraje hišće maya a my mějachmy. Hnujace bě, kak so tež tam proučuja wo cyrkwienske žiwjenje a cyrkwienski dorost a kak je tam farar ze Sakskeje w jednorych wobstejnoscach na wsy žiwy a tamnišej cyrkwi pomha. Po tutym zetkanju bě nas minister H. Geißler jako předsyda ewangeliskeho džélanského kruha CDU na zhromadnu rozmołwu přeprosyl. Wón sam bě předy tež člon sakskeje synody a čuje so z nami tež dale zwiazany. Tak smy něšto wo jeho nahladach a problemach slyšeli a tež někotrežkuli prašenja stajeli.

Sobotu dopołdnja slyšachmy lětnu rozprawu direkторa diakonije Jochena Bohla. Lětsa je 150 lět zašlo, zo je Johann Hinrich Wichern 1848 na cyrkwienskim dnju we Wittenbergu ewangelsku cyrkej namowlili, zo wobhladuje diakoniju jako ważne znamjo cyrkwie. Při tutej skladnosći budže w Berlinje wustajeńca „Moc lubosće blišemu“, a 27. septembra 1998 budže we Wittenbergu cyrkwienski džen diakonije. Bratr

Bohl nas wšech na tutej zatradowani přeprosy. Wón skedžbni na to, zo je diakonija ważne impulsy dała, zo su so za Bismarckowy čas socialne zakonje schwalili a zo je džensniša demokratična wusko zwiazana ze socialnym zawěsčenjom. Při wšem proučowanju wo połepšenie socialnych móžnosćow dyrbimy přeco tež na to myślic, zo rozdžel mjez tymi, kotrež wjele pjenjez maya, a tymi, kotrež mało maya, rošće. Ale rozdžel mjez bohatstwom a chudobu, mjez wjele a mało njeje jenož wěc pjenjez. Hdyž sej čłowjeka cylkownje wobhladamy, widźimy hišće wjele wjace kriterijow kaž na příklad: dušu, strowotu, duch, dželo, lubosć, wutrobu. Někotryžkuli móže wjele pjenjez měć, ale je chudy na lubosć, druhi ma mało pjenjez, ale je bohaty we wutrobje. Někotryžkuli ma wjele džela, ale je chudy na swobodny čas. Někotryžkuli ma bohate duchowne dary, ale je chudy na strowotę. Přeco dyrbi nam wo to hić, zo so za tych staramy, kotrež su na někajkej stronje chudzi, a tych bohatych na někajkej stronje namowljam, zo bychu bohatstwo z chudymi dželili. serbski synodala H. Wirth

Moje serbske pokłady (3)

Tola dale z mojimi knihami. Přichodnej knižce njejstjej serbskej, słušatej pak mjez serbske knihi. Je to sprěnja němsko-ruski słownik z lěta 1888 a potom němsko-polski z lěta 1915. Do přenjeho bě něhdyši wobsedžer z čornidłom swoje mjeno zwěčnił - a čitam „Dr. E. Muka“, a dotamneho bě „Dr. Rězak“ z wołojnikom swoje mjeno zapisal. Hdyž sym runje Rězaka naspomnił, to chcu tež hnydom něšto k swojim słownikam rjec, dokelž wone do najwjetších pokładow slušeja. „Rězaka“ běch sej něhdy pola Simona kupil, a „Krala“ bě mi wón w lěće 1962, jako běch hižo z Łužicy wpućował, z póstom posrědkował hroma-

dže z přečelnym listom. „Kral“ bě samo hišće Simonowy priwatny eksemplar. Mějach swěremu serbskemu kniharnikej jenož směšne 20 hriwnow a 80 pjenježkow porta přepokazać. Bórze po přewroće wuhladach w němskej kniharni „Pfula“, a hlej, za njón pomianchu sej hižo wjac hač sto nowoněmskich hriwnow!

Ně, njebudu a njemóžu tola wšitke moje serbske knihi a knižki naličić a wopisować, to by trašjara wostudle bylo, tež te nic, kiz zwřešćeny stary system sława, njech ze zahorjacymi basnjemi, njech z džiwnymi powědančkami a samo romanami. Měl je snadž trochu rozskubać a wusměšo-

wać jeno tehodla, dokelž běchu so awtorojo zawjesć dali abo so cyle jednorje mylili? Komu by to služilo, tuž njech tam woměrje dale na mojej knižnej polcy steja - dokelž su serbske. A rady tež přeradžu, zo druhdy we nich čitam a při tym wo starých časach sonju a wo tym, kak drje by bylo, by-li so wšitko radžilo, tehdom, jak so smy započeli z młodej mocu krok po kroku do noweho časa stupać a spytali nowu towaršnosć bjez njeprawdy twarić. Mjez tym pak smy dawno, kóždy na hinaše wašnje, dopóznali, zo so to nikomu a nihdže na swěće poradžić nje može.

Hdyž sym runje tonle čas, tule dobu naspomnił, chcu

tola znajmjeňša swojego tehdomnišeho awtora-lubuška mjenować. Z wulkej zahoritosću sym čital jeho „Zapiski Bobaka“ a jeho „Serbskeho Wšudžebyla“. Kak wuběrnje je wón serbsce pisać dokonjał, tón naš Njechorński moler, a kak deje so mjez našimi serbskimi ptačkami a rostlinami wuznawaše. Druhdy wšak je tež trochu džiwnje bamboři wěstym ludžom k woli. Tola što wo to!

To pak chcu tež hišće skončne na zjawne dać: Chowam we swojim knižnym kamorje mapu ze serbskimi rukopisami. A ze swojim pjerom njeje je nichotó druhi hač profesor Ota Wičaz w Stollbergu spi-

sał. Wotkel drje jeho manuskripty mam, so zawěsće prašeće. To je so takle mělo. Jako spočat lěta 1954 ze swojim wolontarstwom w redakcji stareho serbskeho dženika započach, hotowaše so jedna z pisarkow, knježna H., runje na swój kwas Njewěm anı, ko ho je sej tale šwižna rjanolinka z katolskich Serbow za muža brała abo na koho je so wudała, wěm jenož hišće, zo chcyše do swojego wotchada wšitko zrumowawać a zrjadować. Tuž zmjetata wšelake listna do redakciskeho papjernika. Bě je roztorała, džakowan Bochu jeno na dwaj kusaj. Wćipny kaž přeco hižo běch a kaž so to za nowinarja tež słuša, pohladach dokorbka a łopjena wučahnych, A spóznach, zo běchu to Wičazowe manuskripty. Wón njebě tehdom anı hišće dwě lěče na Božej prawdze. Nětko słuša wšitko mi, chibań?

Naposledku mam hišće rjanu pisanu knižku z džězacych lět. Ju, němsku wobrazowu knihu sym něhdze w Budyšinje wot někajkich ludži dostał. Je to wopravdze zajimawa kniha, rjenje spisana z hišće rjeňimi wobrazami. So wě, džězace knihi, kajkež je džensa pola Smolerjeca na polcach widžimy, su krasniše, tola tale moja kniha pochadza z wójnskeho časa. Wona bu w lěće 1940 w durinskem Erfurcie wudata. A jako ilustratora mijenuja wěsteho „Fritz Lattke“. Haj, to bě z Nowej Wsy pola Picnja pochadzacy serbski moler Fryco Latk, kiuž je 1980 zmřel. Tuž słuša tež tale kniha mjez serbske knihy. Sym wćipny, hač so tež něhdze druhdze hišće někajka wobrazowu knihu z ilustracijemi serbskeho molerja chowa.

Nětk swoj knižny kamor zaso zawru, zo njebych naposledk tola hišće wšo a wšitko wupowedał. Haj wšak, snadź móhł tola hišće tróšku próšk třeć? Ach, stara lidora, činju to jutře, chiba zajutřišim...

Hinc Šolta

„Zhromadne wuprajenje k wučbje wusprawnjenja“

Přičina, zo so nalětnja krajna synoda Sakskeje poměrnje zahe zeńdže, bě termin za rozpominanje „Zhromadneho wuprajenja k wučbje wusprawnjenja“ (Rechtfertigungslehre) Lutherskeho swětowego zwiazka a Bamžowskeje rady za spěchowanje jednoty křesčanow. Wšitke krajne cyrkwe dyrbja swoje stejiščo wotedać. Wot połstatych lět sem je so intensivny dialog we wobłuku mjezynarodneje zhromadneje romskokatolskeje, ewangelsko-lutherskeje komisije wjedl. Hač dotal njebehču wuprajenja komisije hišće oficjalne cyrkwiniske měnjenja. Hižo dołho wobsteji přeče, zo so ekuumeniski dialog tež formalne wot cyrkwe připóznaje. Zhromadne stejiščo k wusprawnjenju je wažny schodźenek k zblíženju wobeju cyrkwjow. Ktutej temje slyšachmy přednoškaj. Prěni wot biskopa na w. dr. Hempele a drugi wot Lipsčanskeho synodala prof. dr. Kühna.

Dr. Hempel da we swojim přednošku wotmołu na prašenie: „Što měni a što wznamjenja wučba wusprawnjenja? Jeho wotmołwa, w jednej sadže zjimana, rěka: „Bóh je moj přečel, moj sprawny, spušćomny přečel, ke kotremuž mózu so dowěrić - što dyrbjal ja tež hewak we swojim njeměrnym žiwjenju činić?“ My smy před Bohom prawi, hdyž so Jezusej dowěrimy. Naš smilny Bóh wodawa nam naše hrěchi a džerži naše njeměrne žiwjenje - to je Boža wulka hnada. W druhim dželu přednoška rěče wo wuviću ewangelsko-lutherskeho počaha. Cyłkownje zwěsći, zo je so počah we posledních lět džesatkach a lětach bjez-

dwěla derje wuwił, nic přespěšne a tež nic přeco runje. Džensa pak mózetej wobě stronje prajíć, zo nas wjace wjaza hač dželi. Derje je, hdyž to naličimy, štož nas hišće dželi, ale runje tak deje je, hdyž wšo to prajimy, štož nas wjaza abo nas znowa wjaza. We wosadach je so hižo mnogo zhromadneho činilo. Wězo su na woběmaj stronamaj wosoby a kruhi, kotrež so přiblíženja boja, a tola su mjez cyrkwiniskimi wjednistwami dobre počahi. Wot dželenja cyrkwjow w 16. lětstotku je přeco zaso bojość jedneje cyrkwe před druhej.

W katolskej swětowej cyrkwi je sebjewědomje hišće jara sylne, zo je wona ta cyrkzej a zo so za ewangelskich křesčanow mjenou „cyrkje“ husto znjewužiwa, skerje so rěci wo „křesčanskich“ a „pobožnych zjednoczenstwach“. To chcemy sicerpliwy znjesć. Hladajo pak na dale postupowacu sekularizaciju w Europje budže nam lōšo, so mjezsobu dale přiblížovać a móc čerpać za rozšerjenje ewangelija na swěće.

Prof. dr. Kühn pokaza w swojim přednošku na to, zo ma poselstwo wusprawnjenja w nowym zakonju centralne stejiščo. W přenim dželu wón najprjedy wo hlownym rozdželu Luther a bamža rěčeše. Za Lutherem bě wažne, zo je Jezus, naš Boh a Knjez, za naše hrěchi wumrěl a za naše wumóženje z rowa stanył a zo je Jezus sam Bože jehnjo, kotrež hrěchi swěta njese, a Boh je wše naše hrěchi na njeho połožil. Z tutej wery smy wusprawnjeni bjez zaslužbow, bjez skutkow, bjez zakonja, jenož přez Božu hnadu. Tridentinski koncil je 1547 reformaciju

wotpokazał. Wón wopisowaše wusprawnjenje předewšěm jako wobnowjenje člowjeka přez hnadu k dobrým skutkam a wumjetowaše reformaci, zo wusprawnjenje jednostroncze jenož jako Bože wodawania zrozumi bjez woprawdžiteho wobnowjenja člowjeka.

Tute rozestajenje wjedzeše skónčnje k mjezsobnym zasudženjam a bě centralna přičina za dželenje cyrkwe. Mnogo zrudoby je z teho za Němsku a Europu přišlo a je tež njedowěru do křescanstwa budžilo. Čim wažnišo je, zo su naše zhromadnosće wjetše hač naše rozdžele. Naša zhromadna wěra do Boha Wótca, do Jezusa a do swjateho Ducha je zhromadny fundament. Hdyž móža nětko teologojo přezjednosć w zakładnych wěrnostach wusprawnjenja formulować, potom je to ważna kročel za zblíženje wobeju cyrkwjow. Hladajo na kritiku někak 160 ewangelskich teologiskich profesorow na zhromadnym wuprajenju je pytnyć, zo přiblíženje njeje lochke. Jezus sam pak nas namołwja, zo smy jako džél jeho čela w dobrym duchu mjezsobu živi. To je runje w našim času ważne znamjo, kotrež chcemy tym dać, kotřiž do Boha njewérja.

Synoda je so přeciwo džewjeć hłosam za „zhromadne wuprajenje k wučbje wusprawnjenja“ wuprajila. Biskop Kreß wočakuje dalše kroki w ekumeniskim procowanju a so nadžija, zo zmožni katolska cyrkje přistup tež ewangelskich křesčanow k Božemu wotkazanju, kaž je to za katolskich w ewangelskej cyrkwi hižo móžno.

H. Wirth

Wjace hač 20 mio biblijow po cyłym swěće

Stuttgart (epd). 135 narodnych bibliskich towarzstwowej w zańdżenymlěće něhdze 20 mio biblijow a 18,5 mio eksemplarow No-

weho zakonja rozšeriło. To je 5,8% wjace hač 1996, rjekny Němske bibliske towarzstwo 6. apryla w Stuttgarće. Njewšednje wysoki přirost

je so w Chorwatskej a Rumunskejewi. W sewjernej a južnej Americe rozšerichu dohromady 8,6 mio, w Chinsej 2,1 mio biblijow.

Koncert składnostne 1. posmjertninow Jana Pawoła Nagela

sobotu, 6. junija 1998, w 17 hodź.
we Łazowskej cyrkwi

Sobuskutkowacy: KMD Friedemann Böhma (pišcele)
Markus Schmitzer a Marco Ziehm
(bijadło)
Ronald Hein (bariton)
Kocorowy kwartet, Budyšin
zahraja twórby Jana P. Nagela

Zarjadowar: Zwjazk serbskich wumělców
Spěchowanske towarzystwo Zejlerowy/Smolerjowy dom, Łaz
Koncert spěchuje Założba za serbski lud
Zastup: darmotny
Wo dar so prosy

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Chwaćic. Wot Wałpory sem widziče nad našej wsu znamjo praserbskeje wsy. Na wysokiej żerdži z rubiščemi a bantami wupyšena meja k mročelam hlada. Doļo wjace njebudže stać, přetož jutře ju naša młodžina pušci, a mnohe rjane holčata hotuja so na rejku z pacholom na trawniku. Je nimale štyri lětdzesatki, zo w našíe wsy mejenjestajachu, a nětko tuto dobre serbske wšyne znowa wocuće ... Tehodla džak a sława tajkim serbskim młodžinam. Wone dokonjeja ze swojim postupowanjom džélo, kiž w swojim času dobre płody pojnese. SN, 21. meje 1898

Z Malešec. Samopašnosć a njepěknosć našeje młodžiny w někotrych stronach je džen a hórša. Wónzano w nocysu někajcy njedušnicy w Brézynce wšelake płyty spowaleli, a zo hólcy žónske přesčehuja, je wšedna wěc. Na tajke podawki su ludžo hižo zwukli a so tež tehodla njejsu džiwali, zo je druhí džen swjatkow čeladnik Jurenc, pola jeneho kublerja w Brézynce služacy, jenu 15lětnu holcu na dróze nadpadnył a ju wumocował. Pachołka su dwaj dnjej pozdžišo zajeli a do jastwa do Budyšina wotwiedli.

SN, 11. junija 1898

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow; wudawaćel a zamolwity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/Adresse der Redaktion: Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamolwity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čišć: Lauzitzer Druck- und Verlagshaus GmbH/Serbska Čišćernja, Hornčerska/Töpferstraße 35, 02625 Budyšin/Bautzen, zhotowjenje a rozširjenje časopisa Pomhaj Bóh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakladništvo Domowina, Sukelska/Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/Bautzen; Pomhaj Bóh wuchadza jónkróz za měsac. Lětny abonenment placi 10 hriwnow. Přinoški a dary na kontu: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Poj, wutroba, a wjesel so na darach Boha swojego we lubym, lětnim času. Wšo rjane je za člowjekow; tužnjech na pyše zahrodow so čłowske myслe pasu!

Mi mojoh' ducha požohnuj a z njebjes dele wopytuj, zo přeco tebi kćěju. Njech lěčo hnady twojeje we kóždym času zhrějemje, zo wjele płodow změju!

Přeprošujemy

01.6. – 2. džen swjatkow
10.00 hodź. kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)
14.00 hodź. delnjoserbske kemše w Turjeju (farar Hupac)

03.6. – srjeda
14.30 hodź. wosadne popołdnje w Minakale (sup. Albert)

04.6. – štvortk
15.00 hodź. wosadne popołdnje w Brětni (sup. Albert)

07.6. – swjata Trojica
9.30 hodź. delnjoserbske kemše w Hochozy (prědar Frahnaw)
11.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Slepom (sup. Albert)
11.45 hodź. nutrinosć w rozhlosu (sup. na w. Wirth)
13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

09.6. – wutora
15.00 hodź. wosadne popołdnje na Horach (sup. Albert)

13.6. – sobota
15.45 hodź. wosadne popołdnje w Drježdžanach (sup. Albert)

16.6. – wutora
18.00 hodź. wosadny wječor w Nowym Měscie (sup. Albert)

20./21.6. Serbski cyrkwiński džen w Brjazynje

27.6. – sobota
14.30 hodź. wosadne popołdnje we Wuježku (sup. Albert)

04.7. – sobota
14.00 hodź. wosadne popołdnje w Bukecach (sup. Albert)

05.7. – 4. njedžela po swjatej Trojicy
10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)
11.45 hodź. nutrinosć w rozhlosu (sup. Albert)
13.30 hodź. kemše w Budestecach (sup. Albert)